

2009	119,78	19,5	9	8	1	1
2010	133,94	20,5	10	5	1	0
2011	105,48	19,9	11	11	0	0
					32	23

Критична точка $z_{кр}$ становить $-0,475$ ($\Phi(z_{кр}) = (1 - \alpha)/2 = (1 - 0,05)/2 = 0,475$). Згідно з даними таблиці Лапласа знаходимо $z_{кр} = -1,96$.

Отже, критична точка $-0,46$ ($T_{кр} = 1,96 \sqrt{\frac{2(2 \times 11 + 5)}{9 \times 11(11 - 1)}} = 0,46$).

Оскільки $\tau < T_{кр}$ – приймаємо нульову гіпотезу; ранговий кореляційний зв'язок між оцінками по двох тестах незначний.

Вважаємо, є потреба при наборі нових працівників віддавати перевагу випускникам вищих навчальних закладів, а також стимулювати одержання вищої освіти у всіх працівників підприємств роздрібної торгівлі споживчої кооперації у яких її не має. Так, проведені розрахунки свідчать, що зростання працівників з повною та базовою вищою освітою у загальній чисельності працюючих має незначний позитивний вплив на підвищення продуктивності праці.

Дослідження у цьому напрямку є актуальними і потребують подальших досліджень. Запропоноване впровадження збільшення кількості працівників з вищою освітою сприятиме підвищенню результативності праці продавців та інших категорій працівників на підприємствах роздрібної торгівлі.

Список використаних джерел:

1. Вища освіта як чинник сталого суспільного розвитку [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://uastudent.com/vyshha-osvita-jak-chynnyk-stalogo-suspilnogo-rozvytku/>
2. Коефіцієнт кореляції рангу Кендала [Електронний ресурс] Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Коефіцієнт_кореляції_рангу_Кендала
3. Маршалл А. Принципы политической экономии / А. Маршалл. – М. : Прогресс, 1993. – Т.1. – 1993. – 415 с.

Маслюк О.В.

аспірант,

Сумський національний аграрний університет

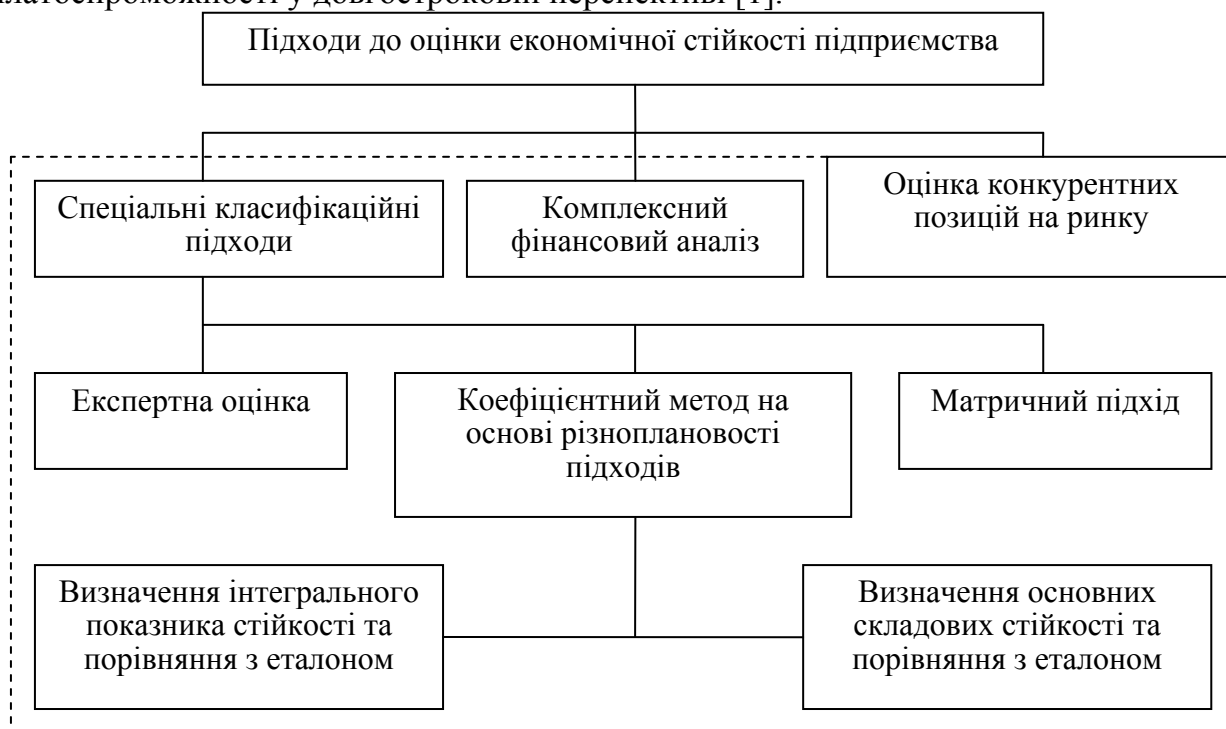
ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Висока конкурентна позиція машинобудівного підприємства залежить від рівня його економічної стійкості в тому середовищі, де здійснює воно свою діяльність разом зі своїми конкурентами. Актуальності набуває питання розробки методики оцінки економічної стійкості машинобудівного підприємства, яка б здатна була висвітлити напрямки вирішення проблемних питань в управлінні машинобудівним підприємством, що пов'язані з умовами конкурентного середовища суб'єкта господарювання. У наукових дослідженнях достатньо широко висвітлені методики оцінки економічної стійкості підприємства. Однак проблема врахування конкурентних позицій досліджуваного підприємства на ринку потребує їхнього подальшого удосконалення.

На сьогоднішній день застосовуються наступні економічні підходи оцінки рівня економічної стійкості підприємства (рис. 1).

Як показує рисунок 1, основні підходи до оцінки економічної стійкості підприємства будемо розглядати за трьома напрямками:

1) *Комплексний фінансовий аналіз* – передбачає використання методів вертикального та горизонтального аналізу для порівняння показників фактичних з попередніми, для дослідження структурних зрушень, для оцінки фінансових звітів та ефективності використання різноманітних ресурсів підприємством, що впливають на його фінансову стійкість. Такий аналіз дає об’єктивну оцінку стану підприємства, яка формує рівень його фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності у довгостроковій перспективі [1].

Рис. 1. Класифікація сучасних економічних підходів до оцінки економічної стійкості підприємства

Джерело: побудовано автором

На наш погляд, проведення комплексного фінансового аналізу для визначення економічної стійкості підприємства є досить трудомістким, оскільки потребує обробки великої кількості інформації щодо діяльності суб’єкта господарювання, а також його конкурентів. Стійкість же підприємства буде виступати тільки складовою комплексного фінансового аналізу. Тому для оцінки економічної стійкості машинобудівного підприємства необхідна методика, яка б ґрунтувалась на визначеному переліку показників, що відображали б тенденції її зміни в перспективі в порівнянні з конкурентами.

2) *Оцінка конкурентних позицій на ринку* – може бути використана для визначення економічної стійкості досліджуваного підприємства в тому макросередовищі, де воно здійснює свою діяльність, шляхом позиціонування підприємства порівняно з його конкурентами. Але, з нашої точки зору, самотійне використання даного підходу щодо оцінки економічної стійкості не буде носити об’єктивного характеру, оскільки може бути випадок, коли підприємство має найвищі конкурентні позиції на ринку і між ти знаходиться в критичному секторі економічної стійкості. Тому використання даного підходу є важливим і необхідним тільки при спільній застосовуваності з іншими методами:

комплексним фінансовим аналізом або спеціальними класифікаційними підходами.

3) *Спеціальні класифікаційні підходи* – включають використання експертних оцінок, матричний підхід та різноманітні коефіцієнтні методи.

Методика заснована на експертних оцінках. Пропонується застосовуватись для оцінки економічної стійкості підприємства багатьма науковцями [2; 3; 4]. Дана методика полягає в прогнозуванні та оцінці майбутніх результатів на основі думок спеціалістів. Експерти визначають важливість кожної складової економічної стійкості підприємства за допомогою бальної шкали оцінок та роблять остаточний висновок при порівнянні отриманих результатів з ідеальними границями зон стійкості..

Метод експертних оцінок може бути як індивідуальним так і колективним. Але, на нашу думку, в обох випадках він буде нести суб'єктивний характер. Насамперед, це пов'язано з тим, що ідеальну стійкість підприємства буде визначено також експертним методом, який потребує вдосконалювання через підвищення ефективності системи відбору фахівців та розробку методів підвищення надійності характеристик колективної думки.

Матричний підхід характеризується виокремленням альтернативних варіантів розвитку сильних та слабких сторін підприємства, можливістю діагностики резервів обмеженості ресурсів, наочністю та інформативністю [5]. Складність побудови матричної моделі економічної стійкості підприємства, яка повинна являти собою відповідну карту, що відображає внутрішні причинно-наслідкові зв'язки, фактори та тенденції розвитку, орієнтири масштабів збільшення стійкості, обмежують використання таких моделей на практиці для оцінки економічної стійкості підприємства. Але ж, на наш погляд, використання матричного підходу на практиці має можливість наочно висвітлити множину напрямків стратегії підприємства, що спрямована на збільшення його стійкості та зміцнення конкурентних позицій на ринку. Таким чином використання матричного підходу для оцінки економічної стійкості машинобудівного підприємства є перспективним та потребує подальшого дослідження та розробки практичних рекомендацій щодо його застосовуваності в реаліях ведення бізнесу в Україні.

Коефіцієнтний метод на основі різноплановості підходів передбачає визначає розрахунок відповідних коефіцієнтів, що в сукупності характеризують економічну стійкість підприємства, на основі яких можна визначити єдиний інтегральний показник економічної стійкості досліджуваного суб'єкта господарювання або оцінити їхню тенденцію окремо, як складових економічної стійкості. Під різноплановістю підходів ми розуміємо той інструментарій, що використовується для оцінки економічної стійкості і який виступає підґрунтям для розрахунку відповідних показників. Тобто це може бути оцінка, що ґрунтується на тенденціях життєвого циклу підприємства або товару; приросту витратомісткості, прибутковості; функціональних складових стійкості і інших факторах. Приклади такої оцінки можна знайти в наукових роботах сьогодення [6; 7; 8].

Найбільшого поширення на практиці отримала методика оцінки економічної стійкості підприємства, що ґрунтується на визначенні відповідних спеціалізованих інтегральних показників. Тому, на наш погляд, методика оцінки економічної стійкості машинобудівного підприємства в умовах конкуренції повинна передбачати розрахунок інтегральних показників за відповідними блоками, що формують економічну стійкість підприємства з наступним їх подальшим порівнянням з нормативними показниками економічної стійкості в відповідному макросередовищі.

Список використаних джерел:

1. Литвин Б.М. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. / Б.М. Литвин, М.В. Стельмах. – К.: «Хай-Тек Прес», 2008. – 336 с.
2. Козаченко Г.В. Малий бізнес: стійкість та компенсаторні можливості. Монографія. / Г.В. Козаченко, А.Е. Воронкова, В.Ю. Медяник, В.В. Назаров. – Київ: Лібра, 2003. – 328 с.
3. Бешелев С.Д. Экспертные оценки в принятии плановых решений / С.Д. Бешелев, Ф.Г. Гурвич. – М.: Экономика, 1976. – 287 с.
4. Евланов Л.Г. Экспертные оценки в управлений / Л.Г. Евланов, В.А. Кутузов. – М.: Экономика, 1978. – 133 с.
5. Кузнецова В.А. Выбор подхода к моделированию экономической политики предприятия [Электронный ресурс] / В.А. Кузнецова, С. С. Семенов // НП «СибАК». – Режим доступа: sibac.info/files/2011_09_21_Economy/6_Kuznezova.doc
6. Берлін М.С. Моделі управління фінансовою стійкістю страхової компанії : дис. канд. екон. наук : 08.00.11 «Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці» / М.С. Берлін; Донец. нац. ун-т. – Донецьк, 2008.
7. Михайлюк Р.В. Механізм управління фінансовою стійкістю комерційних банків : дис. ... канд. наук : 08.00.08 – «Гроші, фінанси і кредит» / Р.В. Михайлюк. – Тернопіль, 2008.
8. Тхор С. А. Проблемы формирования модели устойчивого экономического развития / С.А. Тхор // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля ; ред. О.Л. Голубенко, відп. за вип. І.П. Житна. – Луганськ : Східноукраїнський нац. ун-т ім. В. Даля, 1996. – №5(99). – 2006. – 259 с.

Мізерна Т.В.*аспірант,**Хмельницький національний університет***СУЧАСНА КОНЦЕПЦІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Більшість сучасних концепцій управління базується на системному підході до розуміння підприємств і управління ними, згідно з яким підприємство розглядається як система – комплекс складових у взаємодії, яка формує їх цілісність стосовно навколишнього середовища. Організаційно-кадровий аудит, один з найважливіших елементів системи управління персоналом, є оцінкою відповідності структурного і кадрового потенціалу машинобудівних підприємств її цілям і стратегії розвитку. Проводиться він із метою підготування до прийняття стратегічних рішень про розвиток бізнесу, розробки програми реформування машинобудівних підприємств. Оцінці можуть бути піддані три основних аспекти організаційної реальності:

– кадрові процеси – напрямки діяльності машинобудівних підприємств стосовно персоналу;

– будова машинобудівних підприємств (її структура) – співвідношення і співпідпорядкованість основних елементів, ступінь жорсткості/гнучкості організаційної конфігурації;

– якісні і кількісні характеристики персоналу.

Менеджеру з персоналу, що проводить кадровий аудит, важливо зрозуміти, які процеси і з якою ефективністю йдуть в машинобудівних підприємств. Стислий опис таких процесів подано в таблиці: